

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **T. T. N.,** zastoupený JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky**, **Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 10. 2018, č. j. 75 A 20/2018 – 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Ing. Jakubu Backovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **8 228 Kč.** Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „*krajský soud*“) domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2018, č. j. KRPU-167880-18/ČJ-2018-040022-SV-CV, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobce dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“), ve spojení s § 124 odst. 2 téhož zákona, zajišťuje za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění žalobce byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce, které nastalo dne 23. 8. 2018. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 5. 10. 2018, č. j. 75 A 20/2018 – 33.

[2] Krajský soud nejprve shrnul obsah správního spisu tak, že žalovaná dne 23. 8. 2018 zahájila správní řízení ve věci správního vyhoštění žalobce. Z protokolu o jeho výslechu z téhož dne vyplývá, že se chtěl dostat do Německa, aby tam mohl pracovat. Proto si ve Vietnamu zaplatil nelegální (převaděčskou) cestu, kterou absolvoval mimo jiné přes území České republiky. V Německu byl žalobce zadržen a vrácen zpět do České republiky. Žalobce uvedl, že žádným cestovním dokladem, vízem či povolením k pobytu pro Českou republiku, ani pro zbytek Schengenského prostoru nedisponuje. V České republice ani jiných zemích Evropské unie nemá žádné rodinné či majetkové vazby, nikoho tady nezná. Stejně tak nemá finanční prostředky, aby si zde zajistil ubytování nebo z nich uhradil náklady spojené s návratem do Vietnamu. Nakonec dodal, že při zadržení v Německu nahlásil nesprávné datum svého narození, což bylo zřejmě způsobené chybným překladem.

[3] Krajský soud uvedl, že při posouzení námitky žalobce, že žalovaná postupovala nesprávně, jelikož mu mohla namísto zajištění uložit zvláštní opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, vycházel z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, a ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 - 34. Z těchto rozhodnutí vyplývá, že má-li být využito mírnějších opatření, než je zajištění cizince, musí existovat předpoklad, že tento cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Současně krajský soud zohlednil i to, že uložení zvláštních opatření musí být upřednostněno před zajištěním. Podmínkou však je, aby byla uložená zvláštní opatření skutečně účinná.

[4] Krajský soud dovodil, že v případě žalobce existuje důvodná obava, že by uložení zvláštních opatření nebylo účinné a že by se státními orgány při jejich realizaci nespolupracoval. Tento závěr odůvodnil tím, že žalobce při zadržení v Německu uvedl nepravdivé datum svého narození a s těmito údaji byl předáván z Německa. Až na základě jednání před žalovanou doznal skutečné datum svého narození, čímž naplnil podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Krajský soud připomněl i to, že žalobce vědomě nelegálně cestoval přes území České republiky a chtěl také nelegálně pracovat v Německu. Navíc nic nenasvědčuje tomu, že by si mohl opatřit finanční prostředky za účelem realizace zvláštního opatření podle § 123c zákona o pobytu cizinců, a to tím spíše, že mu byl v řízení před krajským soudem z důvodu jeho nemajetnosti ustanoven právní zástupce.

[5] Žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu, který podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[6] Stěžovatel namítá, že krajský soud (stejně jako žalovaná) při posuzování možnosti využití zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců vycházel ze skutečnosti, že stěžovatel „*použil území České republiky pro nelegální vstup na území Německa*“. Tuto skutečnost považoval za rozhodnou, aniž by vzal v potaz, že se jedná o osobu, která se nedopustila jiného protiprávního jednání, než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin, a nikdy se nestalo, že by nerespektovala správní rozhodnutí, které jí bylo uloženo.

[7] Stěžovatel namítá, že samotný fakt, že se snažil ilegálním způsobem vycestovat do Německa, nesvědčí o tom, že bylo nezbytné přistupovat k nejintenzivnějšímu

možnému zásahu do jeho práv a omezovat ho na osobní svobodě. Takový postup je v rozporu se závěrem vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2107, č. j. 5 Azs 294/2016 – 18. Z něj vyplývá, že samotný nelegální pobyt na území České republiky nemůže být důvodem pro nevyužití zvláštních opatření. Kromě toho krajskému soudu vytýká, že shodně se žalovanou podložil nemožnost využití zvláštních opatření stejnou argumentací, jakou odůvodnil samotné zajištění stěžovatele.

[8] Stěžovatel v této souvislosti připomíná, že se na území České republiky ani zbylých zemí Schengenského prostoru dosud nedopustil žádného protiprávního jednání, za nějž by byl uznán vinným (ať již z hlediska práva správního či trestního), jelikož v době vydání napadeného rozhodnutí žalované nebylo pravomocně rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. O skutečnosti, že si je už vědom toho, že není možné, aby na území České republiky pobýval nelegálně, svědčí i fakt, že podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Kromě toho po zahájení správního řízení o jeho vyhoštění začal s žalovanou plně spolupracovat, přestal tajit svoji identitu a poskytl jí veškeré potřebné informace k vedení tohoto řízení.

[9] Žalovaná navrhuje zamítnutí kasační stížnosti. Připomíná, že nepřistoupila k uložení zvláštních opatření za účelem vycestování zejména proto, že zde existovala důvodná obava, že by stěžovatel toto zvláštní opatření nerespektoval. O tom svědčí předchozí chování stěžovatele - záměr nelegálně pobývat a pracovat v Německu - ačkoli si byl vědom, jak může legálně získat potřebné doklady. O to se však ani nepokusil (pro údajnou složitost a nákladnost), přesto však byl ochoten využít služeb organizovaných převaděčů za celkovou částku 15 000 amerických dolarů. Dalším důvodem pro neuložení zvláštních opatření bylo, že sám stěžovatel při výslechu uvedl, že na území České republiky nikoho nezná a nemá zde žádnou možnost ubytování. Stejně tak nezná nikoho, kdo by mu ubytování zajistil, a nemá žádné finanční prostředky. Z výše uvedeného je zřejmé, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování není v tomto případě namístě. Jejich uložením by totiž byl ohrožen výkon správního vyhoštění a také by hrozil negativní dopad na soukromý život stěžovatele, protože by byl v České republice ponechán zcela bez prostředků.

[10] Tvrzení stěžovatele, že se nedopustil žádného jiného protiprávního jednání (vyjma nelegálního pobytu na území České republiky v řádu několika hodin) a že se nikdy v minulosti se neprotivil jakémukoliv správnímu rozhodnutí, jsou nepřesná a zavádějící. Navíc je nepochybně jejich cílem zlehčit protiprávní jednání stěžovatele. V této souvislosti žalovaná připomněla, že stěžovateli není vytýkán pouze neoprávněný pobyt v České republice v řádu několika hodin, ale také neoprávněný vstup a pobyt na území několika států Evropské unie (přinejmenším Slovenska a Německa).

[11] Ani odkaz stěžovatele na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, není podle žalované přiléhavý. Žalovaná totiž oproti případu, který Nejvyšší správní soud tehdy posuzoval, nemožnost využití zvláštních opatření opřela nejen o nelegální pobyt stěžovatele, ale právě i o ony přitěžující okolnosti, na které ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala (viz odstavce [9] a [10] tohoto rozsudku).

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou kasační námitku, dle které krajský soud pochybil tím, že shodně se žalovanou při posuzování možnosti uložení zvláštních opatření vycházel pouze z toho, že stěžovatel na území České republiky neoprávněně pobýval, přestože tento pobyt trval jen v řádu několika hodin.

[15] Z četné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudku ze dne 1. 6. 2017, č. j. 1 Azs 130/2017 – 17, všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) vyplývá, že zajištění cizince je nejzávažnějším zásahem do jeho osobní svobody, a proto je nutné k němu přistoupit pouze tehdy, je-li skutečně třeba. Důsledkem toho je, že „[u]*ložení zvláštních opatření má obecně přednost před zajištěním cizince. Zvláštní opatření však zároveň musí být skutečně účinné. Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření. Předpokládá se, že cizinec bude se správními orgány spolupracovat a případnému výkonu správního vyhoštění se nebude vyhýbat*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2017, č. j. 10 Azs 102/2017 - 38).

[16] Při posuzování otázky, zda jsou v konkrétním případě splněny předpoklady, aby bylo určité zvláštní opatření uloženo, musí správní orgán zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností, včetně charakteru porušení těchto povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, bod 41).

[17] Této povinnosti však žalovaná dostála a krajský soud tak nepochybil, pokud její závěry aproboval. Jak je uvedeno v odstavcích [3] a [4] výše, krajský soud s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu dovodil, že v případě stěžovatele existuje důvodná obava, že by nespolupracoval se státními orgány a že by uložení zvláštních opatření v jeho případě nebylo účinné. Tento závěr však krajský soud nezaujal jen na základě faktu, že stěžovatel po krátkou dobu nelegálně pobýval na území České republiky. Zohlednil i to, že stěžovatel při svém zadržení v Německu uvedl nesprávné datum svého narození, čímž ztěžoval průběh správního řízení, a že nemá dostatek finančních prostředků na složení záruky odpovídající výši nákladů spojených s jeho správním vyhoštěním.

[18] Z výše uvedeného je tedy patrné, že odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 294/2016 – 18, není příléhavý. Jak správně uvedla žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti, ani z jejího rozhodnutí nevyplývá, že by nemožnost využití zvláštních opatření odůvodnila toliko nelegálním pobytem stěžovatele, jako tomu bylo v

odkazovaném judikátu. Žalovaná vzala v potaz například i to, že stěžovatel nemá v České republice žádné známé nebo příbuzné, u nichž by se mohl zdržovat a splnit tak povinnost oznámit adresu místa pobytu na policii, ani nemá dostatek prostředků na složení finanční záruky (str. 5 rozhodnutí žalované).

[19] Nakonec Nejvyšší správní soud dodává, že tvrzení stěžovatele, že se na území České republiky ani zbylých zemí Schengenského prostoru dosud nedopustil žádného protiprávního jednání, je zavádějící. V době vydání napadeného rozhodnutí žalované sice nebylo pravomocně rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, ovšem stěžovatel nerozporoval, že by se nedopustil jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění. To samé platí o námitce, že stěžovatel „prozřel“ a je si vědom toho, že není možné, aby na území České republiky pobýval nelegálně, a proto zde požádal o udělení mezinárodní ochrany. O udělení mezinárodní ochrany však požádal poté, co žalovaná rozhodla o jeho správním vyhoštění. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z výše uvedeného má tedy Nejvyšší správní soud za to, že ani výše popsané okolnosti nesvědčí o tom, že by stěžovateli mělo být uloženo zvláštní opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, namísto zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[20] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, věta druhá s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti mezi účastníky rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 1, věta první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měla procesně úspěšná žalovaná, které však v řízení o kasační stížnosti nevznikly náklady nad rámec její úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

[22] Stěžovateli byl krajským soudem ustanoven zástupce, advokát JUDr. Ing. Jakub Backa, a to usnesením ze dne 5. 9. 2018, č. j. 75 A 20/2018 – 17. Ustanovený zástupce učinil v řízení před Nejvyšším správním soudem dva úkony právní služby, kterými jsou jedno písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif); dále jen „*advokátní tarif*“] spočívající v sepsání kasační stížnosti a také řádné doložená další porada s klientem přesahující jednu hodinu [§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu]. Za dva úkony právní služby náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 2 × 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za dva úkony právní služby tedy ustanovenému zástupci náleží 6 800 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 28. března 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu